

Sygn. akt *I AGa 52/20*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 12 października 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: **Sędzia Mikołaj Tomaszewski**

Sędziowie: **Mariola Głowacka**

Maciej Rozpędowski

Protokolant: **st. sekr. sąd. Katarzyna Kaczmarek**

po rozpoznaniu w dniu 1 października 2020 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **Syndyk masy upadłości (...) sp.z o.o. (...) S.K.A.w upadłości likwidacyjnej we W.**

przeciwko **Miasto P.-Zarząd Dróg Miejskich w P.**

o ustalenie

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 19 listopada 2019 r. sygn. akt IX GC 431/19

I. **oddala apelację;**

II. **zasądza od powoda na rzecz pozwanego 8.100zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.**

Mariola Głowacka Mikołaj Tomaszewski Maciej Rozpędowski

UZASADNIENIE

Powód Syndyk Masy Upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) w upadłości likwidacyjnej z siedzibą we W. przeciwko Miasto-P.- Zarząd Dróg Miejskich wniósł o ustalenie z mocy art. 84 ust. 1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze bezskuteczności w stosunku do masy upadłości:

a. postanowienia określonego w § 2 aneksu do umowy, zawartej pomiędzy (...) sp. z o.o. (...) S.K.A. i pozwanym z dnia 12 stycznia 2010r. o treści - Zmianie ulega treść § 3 umowy w następujący sposób: „Możliwe jest wyłącznie nieodpłatne przekazanie nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym, za pośrednictwem Urzędu Miasta P.” przez wzgląd na fakt, iż ww. postanowienie umowne utrudnia osiągnięcie podstawowego celu postępowania upadłościowego, jakim jest zaspokojenie wierzycieli;

b. postanowienia określonego w § 3 umowy, zawartej pomiędzy (...) S.A. i pozwanym z dnia 02 lipca 2008r., o treści - Ewentualne nieodpłatne przekazanie do (...) nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym

nastąpi za pośrednictwem Urzędu Miasta P. przez wzgląd na fakt, iż ww. postanowienie umowne utrudnia osiągnięcie podstawowego celu postępowania upadłościowego, jakim jest zaspokojenie wierzycieli.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie na jego rzecz od strony pozwanej kosztów postępowania.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości, a także o zasądzenie kosztów postępowania od powoda na swoją rzecz.

Wyrokiem z dnia 19 listopada 2019r. Sąd Okręgowy w Poznaniu oddalił powództwo oraz orzekł o kosztach i zasądził od powoda na rzecz pozwanego 15.017 zł, a kosztami opłaty sądowej od pozwu, od której powód był zwolniony obciążył Skarb Państwa.

W motywach rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy wskazał, że 2 lipca 2008r. pozwany, działający przez jednostkę organizacyjną Zarząd Dróg Miejskich w P., oraz (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P., zawarli umowę nr UI.KD- (...) -190/08.

Umowa stanowiła, że w związku z planowaną inwestycją na działkach nr (...) położonych w P., przy ul. (...), polegającą na budowie zespołu budynków wielorodzinnych, (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. może podłączyć ww. budynki do miejskiej kanalizacji deszczowej zgodnie z warunkami technicznymi wydanymi przez (...) S.A. pod numerem (...) IT/80- (...) z dnia 04 lipca 2007r.. W oparciu o ww. warunki, wody opadowe miały być odprowadzane z przedmiotowego terenu pod warunkiem wybudowania wewnętrznej sieci kanalizacji deszczowej wraz z zbiornikiem retencyjnym, a także odcinka kanału deszczowego w pasie drogowym ulicy (...) o długości ok. 634 mb, na odcinku od istniejącego kolektora deszczowego o średnicy (...), zlokalizowanego w rejonie działki (...), z włączeniem do komory o rzędnej dna 62,54, do wysokości planowanej zabudowy. Natomiast ścieki deszczowe z projektowanych budynków od strony ulicy (...) miały być wprowadzone do kolektora (...) w ulicy (...) lub do projektowanego kanału deszczowego w ulicy (...). Za konieczne uznano także wykonanie urządzeń podczyszczających ścieki deszczowe spływające z trwałych nawierzchni dróg wewnętrznych i parkingów.

W § 1 umowy pozwany wyraził zgodę na podłączenie do miejskiej sieci kanalizacji deszczowej projektowanego zespołu budynków wielorodzinnych, położonych przy ulicy (...), pod warunkiem, że podłączenie będzie zgodne z warunkami technicznymi wydanymi przez (...) SA. pod numerem (...) IT/80- (...) z dnia 04 lipca 2007r.

W § 2 (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w P. zaakceptował warunki podłączenia wydane przez (...) S.A., o których mowa w § 1 oraz oświadczył, że całość inwestycji w zakresie niezbędnym do odwodnienia działek nr (...) zlokalizowanych w P., przy ulicy (...), dokona własnym kosztem i staraniem.

W § 3 postanowiono, że ewentualne nieodpłatne przekazanie do pozwanego nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym nastąpi za pośrednictwem Urzędu Miasta P..

W dniu 12 stycznia 2010r. strony zawarły aneks nr (...) do umowy nr UI.KD- (...) -190/08 z 02 lipca 2008r.

W § 1 stwierdzono, że zmianie ulega osoba reprezentujące inwestora. Nowym inwestorem został (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) we W..

W § 2 zmieniono treść § 3 umowy postanawiając, że możliwe jest wyłącznie nieodpłatne przekazanie nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym, za pośrednictwem Urzędu Miasta P..

W dniu 22 września 2014r. do Sądu Rejonowego dla Wrocławia Fabrycznej wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) we W..

Postanowieniem z 22 kwietnia 2015r. o sygnaturze akt XI GU 53/15, Sąd Rejonowy Poznań-Stare Miasto w P., Wydział XI Gospodarczy do Spraw Upadłościowych i Naprawczych:

1. ogłosił upadłość obejmującą likwidację majątku dłużnika (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) we W., KRS (...),

2. wezwał wierzycieli upadłego, by w terminie trzech miesięcy od daty ukazania się obwieszczenia o ogłoszeniu upadłości zgłosili swoje wierzytelności wobec upadłego,

3. wezwał osoby, którym przysługują prawa oraz prawa i roszczenia osobiste ciężące na nieruchomości należącej do upadłego, jeżeli nie zostały ujawnione przez wpis w księdze wieczystej, do ich zgłoszenia w terminie trzech miesięcy, pod rygorem utraty prawa powoływania się na nie w postępowaniu upadłościowym,

4. wyznaczył syndyka w osobie M. W.,

Pismem z 08 listopada 2018r. powód zwrócił się do pozwanego o wykup do swojej sieci urządzeń kanalizacji deszczowej przy ul. (...) w P., na podstawie art. 49 § 2 k.c.

Powód podniósł, że jak wynika z dokumentacji znajdującej się także w posiadaniu pozwanego, poniósł w części 64/100 koszty budowy tych urządzeń przesyłowych i w tym ułamku jest ich właścicielem, co upoważnia powoda do zwrócenia się do pozwanego z tym roszczeniem.

Pismem z 25 stycznia 2019r. pozwany oświadczył, że przekazanie nowopowstałych w pasie drogowym obiektów budowlanych jest możliwe wyłącznie nieodpłatnie, za pośrednictwem Urzędu Miasta P..

Pismem z 15 lutego 2019r. powód podtrzymał swoje roszczenie o wykup z uwagi na treść art. 84 ust. 1 prawa upadłościowego.

Wedle opinii wykonanej na zlecenie powoda, wartość rynkowa budowli-sieci kanalizacji deszczowej, położonej w ulicy (...) w P. została oszacowana na 1.697.680 zł.

W oparciu o powyższe ustalenia Sąd Okręgowy uznał, iż żądanie pozwu nie zasługuje na uwzględnienie.

Spór pomiędzy stronami niniejszego postępowania był sporem o charakterze prawnym, przy niespornym stanie faktycznym i sprowadzał się do oceny, czy dopuszczalne jest ustalenie bezskuteczności w stosunku do masy upadłości wskazanych postanowień umowy i aneksu w oparciu o wskazany przez powoda przepis art. 84 ust. 1 Prawa upadłościowego. Sąd dokonał też oceny żądania powoda w aspekcie przesłanek z art. 127 i nast. tego prawa.

W ocenie Sądu podstawa prawna powództwa, na który powołuje się powód w pozwie, tj. art. 84 ust. 1 prawa upadłościowego, nie znajduje zastosowania w przedmiotowym stanie faktycznym. Norma prawna z art. 84 ust. 1 prawa upadłościowego może dotyczyć tylko tych postanowień umownych, które nie są bezskuteczne wobec upadłości w świetle art. 127 i nast. prawa upadłościowego.

Bezskuteczność określonych postanowień umowy dotyczy postanowień umowy zawartej przez dłużnika przed ogłoszeniem jego upadłości. Chodzi tu jednak o te postanowienia umowy, które „uniemożliwiają albo utrudniają osiągnięcie celu postępowania upadłościowego”, to jest przede wszystkim zaspokojenie roszczeń wierzycieli w jak najwyższym stopniu. Sankcją wadliwości tych postanowień stanowi tylko bezskuteczność w stosunku do masy upadłości, nie zaś bezwzględna nieważność (według dominującego stanowiska doktryny czynność prawna względnie bezskuteczna jest czynnością dokonaną i ważną, wywołującą jednak ograniczone podmiotowo skutki prawne). Wynika z tego, po pierwsze, że postanowienia umowy, które dla masy upadłości są korzystne, są skuteczne w stosunku do niej bez potrzeby potwierdzania ich przez syndyka, po drugie zaś, że we wzajemnych stosunkach upadłego i jego kontrahenta postanowienia umowy są w pełni relewantne. Ma to znaczenie w szczególności po ustaniu upadłości, kiedy upadły dłużnik odzyskuje prawo rozporządzania swym majątkiem. Zakres hipotezy przepisu art. 84 ust. 1 może obejmować w szczególności następujące umowy:

a) pactum de non petendo, którego istotą jest, że wierzyciel zobowiązuje się do niedochodzenia – czasowo lub nawet trwale – przysługującego mu roszczenia, przez co pozbawia to roszczenie cechy zaskarżalności (dług wówczas wprawdzie nie wygasa, nie może być jednak realizowany w trybie przymusowym, tj. z wykorzystaniem drogi procesu sądowego i egzekucji),

b) pactum de non cedendo, które może obejmować albo ogólny zakaz zbywania wierzytelności bez zgody dłużnika, albo różne ograniczenia możliwości zbywania tej wierzytelności (np. ograniczenie kręgu cesjonariuszy, określenie czasu, w którym zbycie wierzytelności może być dokonane, uzależnienie przelewu od spełnienia się określonych okoliczności lub zachowania szczególnej formy umowy przelewu.

Wymienione umowy mają oczywiście negatywny wpływ na realizację celów postępowania upadłościowego, ponieważ pactum de non petendo uniemożliwia „ściągnięcie” wierzytelności w trybie przymusowym (art. 331 ust. 1), pactum de non cedendo natomiast co najmniej utrudnia zbycie tych wierzytelności (art. 311 ust. 2 i art. 334 ust. 1–4 PrUp).

Hipoteza przepisu ust. 1 nie obejmuje umowy zwolnienia dłużnika z długu (art. 508 kc) oraz czynności cofnięcia pozwu z jednoczesnym zrzeczeniem się roszczenia (art. 203 § 1 kpc), ponieważ do zdarzeń tych stosuje się przepisy o charakterze szczególnym, regulujące skutki czynności prawnych dokonanych przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli.

Jak wynika z uzasadnienia projektu PrUpNow: „Art. 84 w obecnym brzmieniu bywa interpretowany jako podstawa wykluczenia po ogłoszeniu upadłości wszelkich czynności prawnych, prowadzących do zmiany lub wygaśnięcia stosunku prawnego, którego stroną jest upadły. Taka wykładnia byłaby sprzeczna z celem, któremu miał służyć art. 84 [...]. Przepis w proponowanym brzmieniu wprowadza natomiast klauzulę generalną, która pozwoli na „pominięcie” tylko takich postanowień umownych, które uniemożliwiłyby lub utrudniały osiągnięcie celu postępowania upadłościowego, na przykład klauzul wyłączających zbywalność rzeczy lub praw. Dodatkowo należy podkreślić, że hipoteza przepisu ust. 1 nie obejmuje umów zawartych przez upadłego po ogłoszeniu upadłości, kwestię tę bowiem reguluje art. 77 ust. 1, bezskuteczność dotyczy tu tylko poszczególnych postanowień umowy, nie zaś całej umowy, jak w przypadkach regulowanych przepisami art. 127–132 PrUp (tak: S. Gurgul, Komentarz do art. 84 Prawo upadłościowe [w:] S. Gurgul, Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 11, Warszawa 2018).

Należy jednak podkreślić, że jeżeli dana umowa zarówno uniemożliwia osiągnięcie celu postępowania w rozumieniu art. 84 ust. 1, jak i jest bezskuteczna w świetle art. 127 ust. 1 prawa upadłościowego, to ten przepis stanowi w takiej sytuacji podstawę rozstrzygnięcia sądu (tak: P. Zimmerman, Komentarz do art. 84 (w:) Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 6, Warszawa 2020, Legalis 2019).

Przepis art. 127 jest przepisem szczególnym wobec ogólnego przepisu art. 84 prawa upadłościowego (tak: S. Gurgul, Komentarz do art. 84 Prawo upadłościowe [w:] S. Gurgul, Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz. Wyd. 11, Warszawa 2018).

Sąd podziela powyższe stanowisko i z tego względu w rozpatrywanej sprawie uznał, że wskazana przez powoda w pozwie podstawa prawna roszczenia nie znajduje zastosowania w niniejszej sprawie.

W tym stanie rzecz Sąd rozpatrzył niniejszą sprawę w kontekście przesłanek z art. 127 prawa upadłościowego. W myśl art. 127 ust. 1 pu, bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.

Mając na uwadze powyższy zapis ustawy, Sąd stwierdził, że upłynęły ustawowe terminy do wystąpienia z powództwem o stwierdzenie bezskuteczności czynności prawnej, tak w przypadku samej umowy, jak i aneksu.

Umowa, w której w § 3 postanowiono, że ewentualne nieodpłatne przekazanie do (...) nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym nastąpi za pośrednictwem Urzędu Miasta P., została zawarta w dniu 02 lipca 2008r. Z kolei aneks do umowy z 02 lipca 2008r., w którym w § 2 zmieniono treść § 3 umowy postanawiając, że możliwe jest wyłącznie nieodpłatne przekazanie nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym, za pośrednictwem Urzędu Miasta P., zawarto 12 stycznia 2010r. Wniosek o ogłoszenie upadłości (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością (...) Spółka (...) we W., złożono w dniu 22 września 2014r. Natomiast upadłość tej spółki została ogłoszona postanowieniem Sądu Rejonowego Poznań-Stare Miasto w P. z dnia 22 kwietnia 2015r. Pozew w niniejszej sprawie został wniesiony w dniu 12 kwietnia 2019r.

Jak wynika z powyższego, zaskarżona czynność prawna została dokonana dużo wcześniej, niż w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości. Wobec tego nie ulega wątpliwości, że upłynął zarówno roczny termin, przewidziany przez art. 127 ust. 1 prawa upadłościowego, jak i dwuletni termin, wynikający z art. 132 ust. 3 prawa upadłościowego, zgodnie z którym nie można żądać uznania czynności za bezskuteczną po upływie dwóch lat od dnia ogłoszenia upadłości, chyba że na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego uprawnienie to wygasło wcześniej.

Wobec powyższych ustaleń niewątpliwie doszło do wygaśnięcia uprawnienia Syndyka do zaskarżenia przedmiotowej czynności prawnej upadłego. Skutkiem tego powództwo podlegało oddaleniu jako bezzasadne, o czym Sąd orzekł w wyroku.

Powyższy wyrok zaskarżył apelacją powód, który powołując się na

naruszenie przepisów prawa materialnego w postaci art. 84 ,127 ust. 1 oraz 2 ust.1 ustawy Prawo upadłościowe i naprawcze błędne ustalenia faktyczne przyjęte za podstawę orzeczenia wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie powództwa.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Sąd Okręgowy na podstawie zebranego w sprawie materiału dowodowego, ocenionego bez przekroczenia granic określonych treścią art. 233§1 kpc dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych oraz trafnie określił ich prawne konsekwencje. Ustalenia te oraz ich prawną ocenę Sąd Apelacyjny podziela, przyjmując je jako własne.

Z urzędu należy zwrócić uwagę na pominięty w rozważaniach Sądu Okręgowego aspekt sprawy uzasadniający w pierwszej kolejności oddalenie powództwa.

Powód domagał się ustalenia bezskuteczności przedmiotowych postanowień umownych w stosunku do masy upadłości.

Zgodnie z art. 189 kpc powód może żądać ustalenia przez sąd istnienia lub nieistnienia stosunku prawnego lub prawa, gdy ma w tym interes prawny.

Przepis ten, chociaż zamieszczony w ustawie procesowej, w istocie daje materialną podstawę żądania i jako taki traktowany jest jako przepis prawa materialnego (por. wyrok Sądu Najwyższego z 16.11.2016 r., I CSK 754/15).

Kontroli apelacyjnej z urzędu podlega zatem także spełnienie przesłanki występowania interesu prawnego w dochodzonym pozwym ustaleniu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się przy tym jednolicie, że żądanie ustalenia bezskuteczności czynności prawnej, przewidzianej w przepisach Prawa upadłościowego wymaga wykazania interesu prawnego w rozumieniu art. 189 k.p.c.

Powód w pozwie, oraz w toku rozprawy odwoławczej, na pytanie Sądu Apelacyjnego, uzasadniając swój interes prawny w wytoczeniu niniejszego powództwa wskazał jedynie na to, że posiada interes prawny w wytoczeniu powództwa, ponieważ w przypadku uznania spornych czynności upadłego za bezskuteczne w stosunku do masy upadłości, syndyk

będzie mógł wystąpić przeciwko pozwanemu z powództwem z art. 49 § 2 kc „tj. żądaniem nabycia własności przez przedsiębiorcę, który przyłączył urządzenia do swojej sieci za odpowiednim wynagrodzeniem, które następnie będzie służyło osiągnięciu celu toczącego się postępowania upadłościowego powoda”.

Do pozwu dołączono wnioski syndyka o wykup w trybie art. 49 § 2 kc wykonanych przez upadłego urządzeń kanalizacji deszczowej w ulicy (...) w P.(k. 17) oraz odmowną odpowiedź pozwanego z 25 stycznia 2019r., w której powołano się na postanowienie § 3 umowy z 2.07.2008r., w brzmieniu ustalonym aneksem z 12.01.2010r., zgodnie z którym przekazanie nowopowstałych w pasie drogowym obiektów budowlanych jest możliwe wyłącznie nieodpłatnie za pośrednictwem Urzędu Miasta P.”(k.20).

Trzeba zatem zauważyć, że powód nie wykazał istnienia interesu prawnego w dochodzonym pozwym ustaleniu.

W judykaturze utrwalony jest bowiem pogląd, że brak interesu prawnego w rozumieniu art. 189 kpc ma miejsce wówczas, gdy stan niepewności prawnej może być usunięty w drodze dalej idącego powództwa.

W konsekwencji w orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się jednolicie, że art. 189 kpc nie znajduje zastosowania wtedy, ochrony swoich praw można dochodzić w drodze powództwa o świadczenie albo o ukształtowanie stosunku prawnego lub prawa. (por. np. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2012 r., IV CSK 589/11; z dnia 11 lipca 2019 r., V CSK 23/18).

Interes prawny występuje wtedy, gdy sam skutek, jaki wywoła uprawomocnienie się wyroku ustalającego, zapewni powodowi ochronę jego prawnie chronionych interesów, czyli definitywnie zakończy spór istniejący lub prewencyjnie zapobiegnie powstaniu takiego sporu w przyszłości, a jednocześnie interes ten nie podlega ochronie w drodze innego środka.

Wyrok ustalający wydany w niniejszej sprawie nie zakończy bynajmniej istniejącego między stronami sporu i nawet sam powód przyznał, że konieczne będzie jeszcze wystąpienie z pozwem o wykup urządzeń wybudowanych przez upadłego.

Tymczasem nie ma przeszkód do tego, by powód bezpośrednio wystąpił ze stosownym roszczeniem z art. 49 § 2 kc, bez uprzedniego ustalania bezskuteczności przedmiotowych postanowień umownych.

Powód w tym pozwie, opartym na treści art. 64 kc w zw. z art. 1047 kpc, będzie mógł się powołać na bezskuteczność wskazanych postanowień umownych z mocy art. 84 ust. 1 Prawa upadłościowego jako przesłanki rozstrzygnięcia i kwestia ta będzie podlegała zbadaniu w toku procesu.

To w takim procesie możliwe będzie zapewnienie pełnej ochrony interesu prawnego powoda bez potrzeby prowadzenia innych postępowań sądowych.

Niezależnie od powyższej argumentacji należy wskazać, że nieuzasadniony okazał się zarzut błędu w ustaleniach faktycznych polegający na uznaniu, że powód domagał się stwierdzenia bezskuteczności czynności prawnych upadłego uregulowanych w art. 127-135 ustawy prawo upadłościowe i naprawcze podczas, gdy powód domagał się stwierdzenia bezskuteczności postanowień umownych, których stroną jest upadły, co stanowi inne roszczenie, oparte na innej podstawie prawnej z art. 84 ust.1 upn.

Nietrafne są także podniesione w środku odwoławczym zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Sąd Okręgowy nie przyjął bowiem, że powód wskazywał jako podstawę swego żądania art. 127 i n. prawa upadłościowego, lecz z powołał się na pogląd wyrażony w doktrynie (por. Komentarz do art. 84 Prawa upadłościowego pod red. P. Zimmermana wyd. C.H. Beck wyd. 6), zgodnie z którym, jeżeli dana umowa zarówno uniemożliwia osiągnięcie celu postępowania w rozumieniu art. 84 ust. 1, jak i jest bezskuteczna w świetle art. 127 ust. 1 PrUp – to zastosowanie znajdzie wyłącznie art. 127 ust. 1 PrUp i to ten przepis będzie stanowił podstawę rozstrzygnięcia sądu.

W doktrynie wskazuje się też, że przy ustaleniu zakresu zastosowania art. 84 ust. 1 Prawa upadłościowego(do 2015r. Prawa upadłościowego i naprawczego) w brzmieniu obowiązującym od 2.05.2009r., należy wziąć pod uwagę także i inne rozwiązania prawne, według których postanowienia umowne łączne upadłego są bezskuteczne wobec masy upadłości. Są to postanowienia art. 127-131. Rozwiązanie zawarte w art. 84 dotyczy więc tych postanowień umownych, do których art. 127-132 nie mają zastosowania(por. F.Zedler Komentarz do art. 84 ustawy - Prawo upadłościowe i naprawcze cyt. za programem LEX).

Sąd Apelacyjny podziela wskazane poglądy doktryny.

Tymczasem postanowienia § 3 umowy z 2 lipca 2008r., w tym także w brzmieniu nadanym aneksem z 12 stycznia 2010r., w którym przewidziano, że możliwe jest wyłącznie nieodpłatne przekazanie nowo powstałych obiektów budowlanych w pasie drogowym, za pośrednictwem Urzędu Miasta P., podpadają, z uwagi na ich charakter, pod treść art. 127 Prawa upadłościowego.

Zgodnie bowiem z art. 127 Prawa upadłościowego:

1. Bezskuteczne w stosunku do masy upadłości są czynności prawne dokonane przez upadłego w ciągu roku przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, którymi rozporządził on swoim majątkiem, jeżeli dokonane zostały nieodpłatnie albo odpłatnie, ale wartość świadczenia upadłego przewyższa w rażącym stopniu wartość świadczenia otrzymanego przez upadłego lub zastrzeżonego dla upadłego lub dla osoby trzeciej.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do ugody sądowej, uznania powództwa i zrzeczenia się roszczenia.

W niniejszej sprawie chodzi o umowę, w której upadły zrzekł się wynagrodzenia za wykonane przez siebie urządzenia kanalizacji deszczowej w przypadku, gdyby doszło do przekazania tych urządzeń swemu kontrahentowi z umowy Zakładowi (...) w P. (jednostce organizacyjnej pozwanego).

Umowa ta stanowi zatem czynność, o której mowa w art. 127 Prawa upadłościowego.

Trafnie przy tym wskazał Sąd Okręgowy, że syndyk wystąpił z żądaniem pozwu po upływie prawie 4 lat od daty ogłoszenia upadłości, a czynności, której ustalenia bezskuteczności dochodzi w niniejszym procesie powód zostały zawarte ponad 4 lata przed złożeniem wniosku o ogłoszenie upadłości(co nastąpiło 22 września 2014r. k. 11).

Upłynęły zatem terminy z art. 127 ust. 1 i 132 ust. 3 Prawa upadłościowego.

Nie sposób uznać, że upływ tych terminów otwiera dla syndyka możliwość ustalenia bezskuteczności przedmiotowych czynności upadłego (podpadających pod postanowienia art. 127 Prawa upadłościowego).

Stanowiąby to obejście przepisów art. 127 ust. 1 i 132 ust. 3 Prawa upadłościowego, które nie po to przewidują ścisłe terminy do dochodzenia roszczeń, by można ich było dochodzić po upływie tych terminów na podstawie ogólnego przepisu art. 84 ust.1 Prawa upadłościowego.

Mając na uwadze powyższe Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 kpc oddalił apelację.

Rozstrzygnięcie o kosztach procesu w instancji odwoławczej znajdowało oparcie w art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 391 § 1 kpc oraz § 2 pkt 7 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych.

Mariola Głowacka Mikołaj Tomaszewski Maciej Rozpędowski

--	--	--